

Devlet Havayolları umum müdürlüğü teşkilât kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 14/VI/1938 - Sayı : 3933)

No.
3424

Kabul tarihi
3 - VI - 1938

BİRİNCİ MADDE — Devlet havayolları umum müdürlüğü, Türkiye Cumhuriyeti hududları içinde ve dışında havayolları tesis etmek ve bu yollar üzerinde tayyarelerle yolcu, eşya ve posta nakliyatı yapmak üzere teşekkül etmiş, Nafia vekâletine bağlı, hükmi şahsiyeti haiz ve mühlak bütçe ile idare edilen bir Devlet müessesesidir.

Bu müessesenin en yüksek idare âmiri Nafia vekilidir.

İKİNCİ MADDE — Devlet havayolları umum müdürlüğü memurlarının derece, aded ve maaşları, bu kanuna bağlı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yazılı maaşlar azamî olup icabında bu memuriyetlere daha aşağı dereceden de memur tayin olunabilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Devlet havayolları umum müdürlüğü memurları, Devlet memurlarının tâbi oldukları hükümlere tabidir.

Bunların tekaüdlükleri 1683 sayılı kanuna göre yapılır.

Muvazenei umumiyyeye dahil dairelerden Devlet havayolları umum müdürlüğü idaresine ve bu idareden muvazenei umumiyyeye dahil dairelerden birine geçmiş veya geçecek olan memurların hizmet müddetleri müteakiben tekaüdlük için meşrut olan kanunî müddetin hesabında sayılır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Devlet havayolları umum müdürlüğü müstahdemlerinin ve maaşlı kadrolarda ücretle istihdam edilenlerin tekaüdlükleri hakkında Devlet demiryollarına aid 2454 sayılı kanunla o kanuna ek 2904 sayılı kanun hükümleri tatbik olunur. Bu müstahdemlerin aylıklarından kesilen yüzde beşlerle, Devlet havayolları bütçesinden bu paranın bir senelik baliğine muadil tahsis edilecek meblâğ ve yüzde yarım malûliyet tazminatı karşılığı, Devlet demiryolları tekaüd sandığına yatırılır. Devlet havayolları umum müdürlüğünün tayyare üzerinde çalışan uçucu personellerinin tayyare üzerinde geçirdikleri müddet bir buçuk misli filî hizmet senesine tekabül eder.

BEŞİNCİ MADDE — Vazife ile uçuş esnasında düşen pilot, pilot muavini, mühendis, makinist ve telsizcilerden ölenlerin maaşa müstahak ailesi efradına, tahsis olunacak dul ve yetim maaşından başka olarak, kanunî mirasçılara bir defaya mahsus olmak üzere beş bin lira nakdî tazminat verilir.

ALTINCI MADDE — A - Devlet havayolları umum müdürü, Nafia vekilinin inhası ve İcra Vekilleri Heyetinin kararile tayin ve tebdil olunur.

B - Muhasebe müdürü Maliye vekâletince tayin edilir.

Diğer memur ve müstahdemlerin tayin ve tebdillerile vazife ve salâhiyetleri ve idare encümeni ile inzibat komisyonunun sureti teşekkülü ile vazife ve salâhiyetleri ve idare muamelâtının sureti tedviri nizamnamelerle, nakliyat usul ve şartları ve işletmeyi alâkadar eden hususlar Nafia vekâletince tesbit olunur.

YEDİNCİ MADDE — Devlet havayolları umum müdürlüğüne aid mallar Devlet malı hükmündedir. Bunları çalanlar, ihtilâs edenler, zimmetlerine geçirenler veya

her ne suretle olursa olsun suiistimal edenler Devlet malları hakkında ika olunan bu gibi suçlara mürettib cezalara tâbidirler.

SEKİZİNCİ MADDE — Mezkûr umum müdürlüğün varidat fazlası Devlete aid olduğu gibi bütçe açığı da Devletçe kapatılır.

DOKUZUNCU MADDE — İdarenin sarfiyat ve hesabâtı Muhasebei umumiye kanunu hükümlerine göre icra ve tesis olunur. Ancak bu sarfiyata müteallik evrakın vizesi Divanı muhasebatça badessarf yapılır.

ONUNCU MADDE — İdarenin yolcu, eşya meydan, hangar tarifeleri ve P. T. T. idaresile müştereken tesbit edecekleri posta tarifeleri Nafia vekâletince tasdik olunduktan sonra meriyet mevkiine girer.

ON BİRİNCİ MADDE — Devlet havayolları umum müdürlüğünün tayyarelerle her ne şekil ve suretle olursa olsun meccanen seyahat edilemez. Ancak idare memurlarının vazife icabı yapacakları seyahatler bu hükümden müstesnadır.

ON İKİNCİ MADDE — İdarenin bütün tesisat ve vesaiti, Devlete aid askerî ve mülkî fabrikalarda maliyet fiatına tamir ve ıslah edilir ve müstacelen lüzum olacak yedek eşya, malzeme ve vesait Devlete aid askerî ve mülkî depo ve ambarlardan maliyet fiatı ile satılır. Bu tarzda yaptırılacak tamirat ile alınacak malzeme bedelleri mezkûr fabrika ve depolara usulü veçhile nakden verilir.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — İdare tayyareleri, askerî ve Hava kurumu meydan ve yardımcı meydanlarından, askerî ve Hava kurumu tayyareleri dahi havayollarının meydan ve yardımcı meydanlarından karşılıklı ve ücretsiz istifade ederler.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Meteoroloji umum müdürlüğü, havayolları idaresi taarfindan lüzum görülecek zamanlara göre, hava rasadlarını toplayıp yine Havayolları idaresinin tayin edeceği müddetleri içinde hava meydanlarına verir.

Posta, telgraf ve telefon idaresi de, işbu idareye aid hava rasad raporları hakkındaki telgrafların ve seyrüsefer emnivetine aid muhaberatın, diğer muhaberelelere takdimen ve serian çekilmesini temineder. Havayolları idaresi ve Meteoroloji umum müdürlüğü birbirinin telsiz istasyonlarından karşılıklı istifade ederler. Havayolları idaresinin telsiz istasyonlarında, Meteoroloji umum müdürlüğünce vücutte getirilecek rasad merkezlerinde işletme ve idare bakımından memurların vazifeleri bu iki idare arasında müştereken tesbit edilir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Yolcular, bin lirası mecburî olmak üzere on bin liraya kadar sigorta edilir. Sigorta primi, Nafia vekâletince münasib görülecek sigorta şirketlerle bilitilâf tesbit edilecek nisbetler dahilinde bilet ücretlerine ilâveten alınarak emanete irad kayid ve sigorta mukaveleleri mucibince emanetten reddiyat suretile tesviye edilir.

Kaza neticesinde malûliyet veya vefat vukuunda, sigorta edilen miktar yolculara veya kanunî mirasçılara mukavelesine tevfiikan sigorta şirketi tarafından ödenir.

ON ALTINCI MADDE — Nafia vekâletince, Devlet havayolları idaresi için yabancı memleketlerden mübayaa edilecek her nevi tayyare, telsiz, cihazı, emniyet ve işaret tesisatı ve bunlara müteallik her türlü yedek edevat ve malzeme gümrük resminden ve diğer vergilerden muaftır.

MUVAKKAT MADDE 1 — Halen Havayolları idaresinde ihtisas ve teknik mevkilerinde ücretle müstahdem bulunanların almakta oldukları ücretleri tutarına

tekabül eden maaş derecelerini geçmemek ve bir defaya mahsus olmak üzere teşkilât kadrosuna nakil ve tayinleri caizdir. Ancak bu maaşlar, bu idarede veya bu idarenin bağlı bulunduğu vekâlet hizmetlerinde üç sene çalışmadıkça mükteseb bir hak teşkil etmeyeceği gibi bunlardan yüksekte mezunu olmayanlar da 1452 sayılı kanunla tesbit edilen (A) serisine tekabül eden maaşlı memuriyetlere tayin edilemezler.

MUVAKKAT MADDE 2 — Teşkilât kadrosundaki memuriyetlere maaşlı memur tayin edilinceye kadar bu memuriyetlerde maaşları emsali hâsılı ile birlikte ücret olarak verilmek suretile halen müstahdem olanlarla icabında yeniden tayin olunacak ücretli memur da kullanılabilir.

ON YEDİNCİ MADDE — Havayolları Devlet işletme idaresi teşkilâtı hakkındaki 20 - V - 1933 ve 30 - V - 1935 tarih ve 2186, 2744 sayılı kanunlar mülğadır.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanun 30 Mayıs 1938 tarihinden muteberdir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

5 Haziran 1938

CETVEL

Derece	Memuriyetin nevi	Aded	Maaş
<i>Umum müdürlük</i>			
3	Umum müdür	1	100
4	» » muavini	1	90
8	Hususî kalem şefi	1	45
14	Kâtib	1	20
<i>Fen heyeti</i>			
5	Mühendis [*]	1	80
6	» [*]	2	70
14	Kâtib	1	20
<i>İşletme müdürlüğü</i>			
4	İşletme müdürü	1	90
9	Şef	1	40
11	Memur	1	30
14	Kâtib	2	20
11	Sihhiye memuru	3	30
12	» »	2	25

[*] Emsal hâsılının bir misli fazlasına kadar ücretle Türk, bulunmadığı takdirde ecnebi istihdam olunabilir.

Derece	Memuriyetin nevi	Aded	Maaş
<i>Muamelât müdürlüğü</i>			
7	Muamelât müdürü	1	55
9	» » muavini	1	45
11	Memur	2	30
12	»	2	25
14	Kâtib	2	20
<i>Levazım müdürlüğü</i>			
7	Levazım müdürü	1	55
9	Ayniyat muhasibi	1	40
11	Mutemed	3	30
12	Ambar memuru	2	25
14	Kâtib	1	20
<i>Muhasebe müdürlüğü</i>			
7	Muhasebe müdürü	1	55
9	Şef	1	40
11	Memur	1	30
12	»	1	25
11	Veznedar	1	30
14	Kâtib	2	20

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası :

4 - VI - 1938 ve 1/1024

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası :

5 - VI - 1938 ve 4/429

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları :

Cild	Sayfa
25	24
28	2,18:20,24,25,25:28